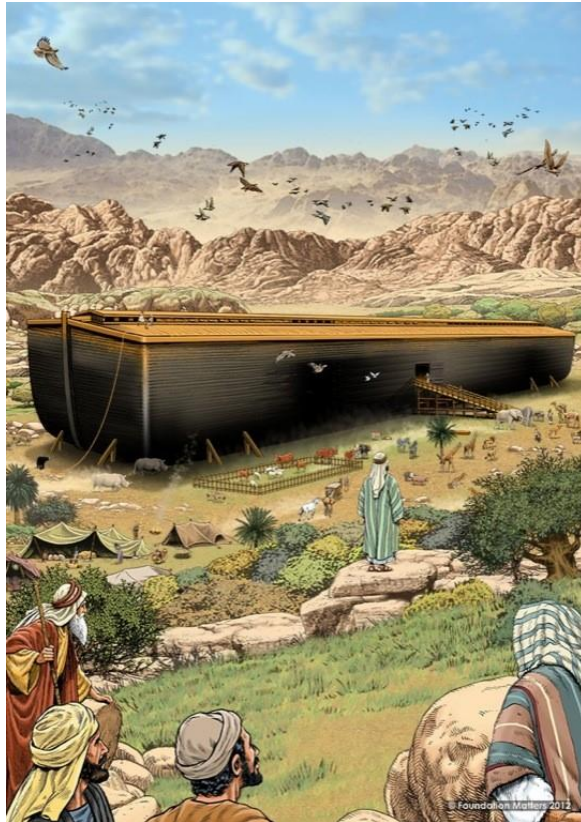

2. NUHA

Genèse chapitres 6-9, et 11 vs. 1-9 en langue Baynunk, guñaamolo.

Illustrations : Graham Kennedy

© Foundation Matters

© Vision Intégrale, Ziguinchor, Décembre
2018

Adresse e-mail:
visionintegrale.bk@gmail.com

Gudoyahu m'andékehne guliirehu kóliibáro inko

H'añaañaane a líibáro inno atohtoh a líibáro aliiho no Gúloku Díino n'ayéjuhne Jenes. Jenes ingine líibáro aliiho no líibáreño ámekilaño n'ambabne ankaan h'ayejuhne Tawrato. Tawrato gúduk anyéjeh «Biñaañenku Musa,» mara Annabila Musa añaañne ámáráj. Kanda a líibáro inno úfekineh gúbid úngonduk bareñ gu Jenes, gúmár ingine gúbido gu misaalhu údiigeno m'aretuhne Nuha. Kanda misaalhánam taalintaal girenj. Honj h'ayik.

Nuha amiñmiñ f'abosaane. Afañfaj díinenj wuuliyen arenekenj. A jamaanihu Nuha, Jamaño gara ambúuñah Umuyhintor. Nuha bareñ gabúuñahamne.

Inini karaanar k'úfeg h'ayikne na.....

Gureto ingi Guwarabo	Gureto ingi Gufáransenjo
Nuha	Noé

Jenes Sapitáro 6-9, 11

Sapitáro 6

⁵ Afúrumi na, waato ámár Umuyhintor aféfeg ni jamanku duniyaño nip anlápurne. Jamméejenkinin arahayrahay. Kawosenkinin gakokokok a hójondongo abena. ⁶ Umuyhintor f'afégne hómár, atif mahar h'akanne ayabi jamaño k'aninkeeniñ a duniyaño. Abemem dáde a gubaarhu h'ankaanahne. ⁷ Angu aṇoolin ayéj :

- Inini, ikoomunkuneh jamaño nip m'iyabne ; jamaño ingi abónongo, jatongo, ingi h'abááhinahne a réengo nip ikoomunkuneh. Ibujháneeniñ mara itiftif mahar n'iyabeeniñe.

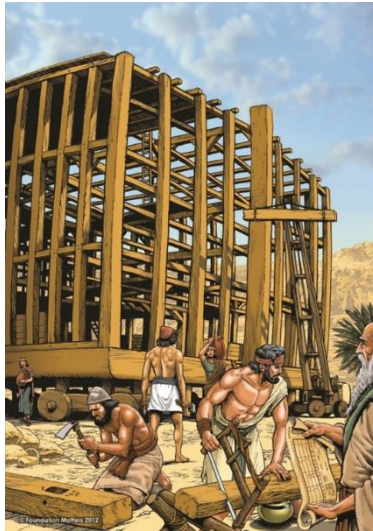
Nim Umuyhintor alóbne. ⁸ Kanda Umuyhintor asúumemsuum a gubaarhu hakaananku údiigeen úduk m'aretuh Nuha. ⁹ Inini ba butifikinan misaalhu Nuha :

¹⁰ Nuha abosbos índiigeen ilall; Sem, Ham, Jafet. Waato nómár a duniyaño ni Nuha ba bareñ awúuhne. Hafithinem arenrenn fet. Ingi Díino gandékayehne.

¹¹ Kanda jamaño índukongo m'angune a duniyaño anlápurlápur. Benen benen burum bareñ loj k'andujayah.

¹² Díino f'afégne ni duniyaño apuñane a gubaarhu hójondongo ho jamaño nip ankaanahne ¹³ ayéj Nuha :

- Inini, ilahlah ba bukoomunku jamaño nip a duniyaño mara benen benen burum barej lonj k'andujayeh. Ikoomunkuneh jamaño ingi h'agune a duniyaño nip. Nim gikankánehne. ¹⁴ Kanda fi mungu, uñantay újoonin sídeen síde ingi hababaar hajóoni. Újooninkineh hafac a búyekinem. Ubolladir udooh godoroño ki uhanhanin a gummunkonaamo ingi a mángákánám.

¹⁵ Inini guñantane ukaan : Bawúurhunom aguyhunek metarañ keme ingi jamañinak ingi haala. Bawayhánam aguy metarañ buruhur ingi amákilañ, bikelihinem aguy metarañ butinken. ¹⁶ Újooninkineh guñoono k'úben jiyaan bájeginenku guñoono ingi habilhu sídeeno. Jiyaano jímár, bawayhánam upiren urifum ingi hameñ halall. Újooninkineh taahañ alallañ. Ufak újoonin gúmángáár a gusaalhu sídeeno.

¹⁷ Úpájuli me ba búgiimunku duniyaŋo nip gídekehne. Ayikhineh kágiim káde k'akoomunkunehne jamaŋo ingi abónoŋo nip a duniyaŋo. Hogurumaaren ganuumulohne a duniyaŋo agíimhineh bísibaŋo bímár. ¹⁸ Kanda me ingi fíi ba simbennay a gúlobo gumenuhinno. A gubaarhu gúlobo gúmár gumennuhino ipahunkunoonuŋ fi ingi jamankan. Uyifaháneh a sídeeno fi ingi imberenken ingi udikankan ingi asámpálánkán. ¹⁹ Uyifhineh a sídeeno hogurumaaren h'anuumulohne honakaŋ honakaŋ a biyaben bejen bejen, hódiiheen ingi hodikaam k'ufankantaheeniŋ a duniyaŋo.

²⁰ Abónoŋo ingi jatonoŋo ingi honjoroŋo h'abááhinahne a réeŋo honakaŋ honakaŋ a biyaben bejen bejen, hódiiheen ingi hodikaam adékikineh a binankan anyifa a sídenken k'ampahun ñankindenkinin. ²¹ Ufak uŋankáneh na gufoola goŋon goŋon a sídeeno. Jámár aguyhunehne gufoolahánan ingi gu abónoŋo.

Hómár Díino atéekinne Nuha.

²² Nuha bayennehini hómár akaan nip ho Díino ayéjemne.

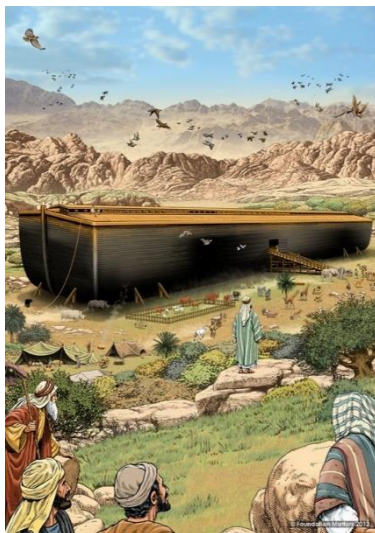
Sapitáro 7

¹ Afúrumi na, Umuyhintor ayéj Nuha :

- Yifaareŋ a sídeeno, fi ingi jamanku díken, maŋ ni ílobenne fam. Ífefeg maro a duniyaŋo fi ba bareŋ úbuuñaheemne. ² Inini, abónoŋo n'anjónne bukanku

leeyano, uyifhineeniŋ a sídeeno honakaŋ honakaŋ f'adék abár amákilaŋ ingi anakaŋ a biyaben bejen bejen hódiigeen ingi hodikaam. Kanda abónono no dajónne ba leeyano, uyifeeniŋ biyaben bejen bejen anakaŋ bareŋ, hódiigeen ingi hodikaam. ³ Kanda jatonoŋo mees udokuneh janakaŋ a biyaben bejen bejen f'adék abár hámekila ingi hanak. Nim gukankunehne ki biyaben bejen bejen apiren apahun ñankindenkinem. ⁴ Fégbar, afallay lóokum amánduk k'íbuuñor bukureno. Díino alubhuneh buruhu ásibaŋ jamaŋinak, gucum gucum, báárig jaket. Dakuul. Nim gikoomunkunehne h'agune a duniyano hogurumaaren h'eyabne.

Nim Umuyhintor ayéjne.

⁵ Nuha bayennehini hómár akaan nip ho Umuyhintor ayéjemne. ⁶ Fo Díino agíimunne duniyaŋo, Nuha n'ayik dííneŋ kemenŋ amákilaŋ ingi amánduk. ⁷ Úmár ingi udikankánam ingi imberenkinem ingi asámpálánkánám anyifa a sídeeno k'ampah a kágiimo kámár. ⁸⁻⁹ Abónoŋo n'anjónne bukanku leeyaŋo ingi no danjónne ba leeyaŋo ingi jatonoŋo ingi h'ambááhinahne a réeŋo, hómáránŋ nip andéker imbi Nuha honakaŋ honakaŋ hódiiŋeen ingi hodikaam k'anyifa a sídeeno. Ámáránŋ nip ankanne ininkaman ni Díino atéekineeniŋne. ¹⁰ Lóokumo ámár bawusunay kágiimo apútor a duniyaŋo.

¹¹ A díino no Nuha ayikne dííneŋ kemenŋ amákilaŋ ingi amánduk, fo júuno anakinno adék ayik ásibaŋ butinken ingi anakaŋ, bukureno atonŋ. Baaruŋo afúruntoŋ a réeŋo ingi sembe. Raafo mees baaru báde afútoŋ akaan iniman hamángáár h'akimbilaa ki baaruŋo awaakálaarah.

¹² Ásibaŋ jamaŋinak nip, jaket báárig díino kalub bareŋ.

¹³ Fo díino atonŋne kalubo a bísibaŋo bímár, Nuha ayifane a sídeeno, úmár ingi udikankánam ingi imberenkinem m'anretuhne Sem, Ham, Jafet ingi asámpálánkánám alallaŋo.

¹⁴⁻¹⁶ Immeren ingi abónonku kanaanjo ingi inonku dígo ingi h'ambááhinahne a réengo ingi hojon hojon h'ayikne hábáár, hómárán nip anyifane a sídeeno. Hogurumaaren h'anuumulohne, biyaben benen benen honakan honakan, hódiigeen ingi hodikaam andékirne imbi Nuha k'anyifa a sídeeno man ni Díino atéekinemne bandór. Banyifay nip, Díino akimben gúmángááro. ¹⁷ Bakimbeni gúmángááro, bafuku baarunjo a réengo abecina buruhu ásiban jamaninak. Abecina fo sídeeno ayááb ambénay ingi réengo. ¹⁸ Baarunjo abecina, abecina fo sídeeno ayááb adékeh a baarunjo. ¹⁹ Baarunjo abecina f'adék agímun montañajo n'anfanumne n'ankeli a duniyajo. ²⁰ Baarunjo abecina f'adék akúdin montañajo n'anfanumne n'ankeli buruhu metaran amákilan ingi anakan. ²¹ Hogurumaaren h'agune a duniyajo aniiri ; jatonjo, hojon hojon h'ayiirinehne

ingi abónonku dígo, abónonku kanaanjo ingi jamaño tu anniiro.

²² Hogurumaaren h'anuumulohne a duniyaño anniiro.

²³ Nim Díino akoomunne hogurumaaren h'agune a duniyaño. Jamaño, abónongo, h'abááhinahne a réejo, jatonongo hómáránj nip anniirone. Nuha barej apahne ingi índukongo m'angune na a sídeeno. ²⁴ Baarunjo aguyguy a réejo buruhu júunonj amákilanj.

Sapitáro 8

¹ Afúrumi na, Díino anjoyiner jamméejhinem imbi Nuha ingi abónongo n'angune na a sídeeno. Abúuñor bawuc k'afuurineh baarunjo k'ataahála.

² Arok bi baarunjo abuturohne a réenjo ingi a raafu bi baarunjo afúruntohne. Bukureno abén. ³ Júunonjo amákilano bawusunay baarunjo atonj gutaahálanjo hotir hotir. ⁴ Fo júuno amákilinno ingi anakinno adék ayik ásiبان butinken ingi anakanj, baarunjo ataahála fo sídeeno akuc anooh a montañ adúk n'aguy a resiyonku Ararat. ⁵ Sídeeno banoohi, baarunjo ataahálah baman a bísibanjo biliho bi júuno n'akanne haalanjo k'ankir anfég raafununku montañanjo.

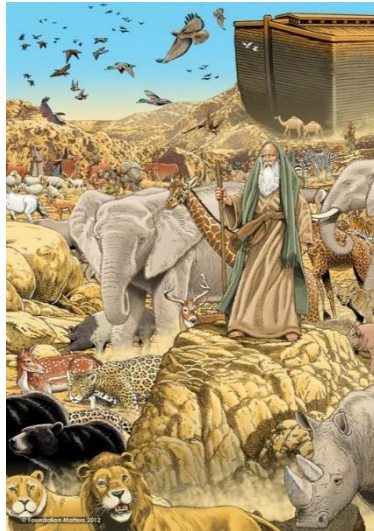
⁶ Ásiبان jamaninak bawusunay, Nuha akimbul palenteero n'ajóoninne a sídeeno. ⁷ Bakimbuli alahar raahonjo k'abénem k'ayir. Adékeh anjoolinteh fo baarunjo adék ayím. ⁸ Nuha babéni raahonjo mees afak abéner bakuyeero ki k'afég gutaahálahu baarunjo. ⁹ Kanda bakuyeero danjundan kantíg k'anothunehne maro baarunjo akumbanj kumban a réenjo nip. Angu anjoolin ba imbi Nuha. Bapútri aleemirem silakánam k'anot na k'anjoyinem a sídeeno. ¹⁰ Angu atúy lóokum amánduk k'afak abénirem. ¹¹ Bugaanigo anjoolintne a sídeeno ingi guluf guheeni. Fo Nuha afégne guluf guheeninno imbi bakuyeero fam gapájulne maro baarunjo ayímyim. ¹² Afak atúy lóokum k'abéner bakuyeero. Waato nómar njoolintirenj angu a sídeeno.

¹³ A bísibanjo biliho bi díno no Nuha ayikne dínen kemenj amákilanj ingi amánduk ingi díin amánduk, dam

baaruŋo ayímne a réeŋo. Fo baaruŋo ayímne, Nuha afurul guñonku sídeeno hotir k'ayoogárina. Bafuruli guñoono afég ni didiiraŋo alaalne. ¹⁴ Fo júuno anakinno adék ayik ásibaŋ buruhur ingi amákilaŋ ingi anakaŋ, réeŋo alaal nip.

¹⁵⁻¹⁷ Díino akir ayéj Nuha :

- Fútuloŋ a sídeeno fi ingi udikankan ingi imberenken ingi asámpálánkán. K'úfunnur abónoŋo nip n'angune na; jatonoŋo nip, abónoŋo nip ingi h'abááhinahne a réeŋo k'andék ambosay a duniyaŋo bejen bejen.

¹⁸ Díino balóbi nim mees Nuha afúror, úmár ingi udikankánam ingi imberenkinem ingi asámpálánkánám.

¹⁹ Banfúti, abónoŋo, jatonoŋo ingi h'ambááhinahne a réeŋo amárán nip antifireeniŋ biyaben bejen bejen

ankokayer.

²⁰ Banfúti nip Nuha alódur Umuyhintor kánginku leeyango k'aramunam na. Balódi mees adék adoohor abónogo n'anjónne bukanku leeyango. Amánduk amánduk gadoone a biyaben benen benen, abónogo ingi jatonogo. Adaamuleeniḡ k'anink a kánginku leeyango añuḡeeniḡ k'akandur Umuyhintor sada. ²¹ Fo Umuyhintor ayennehinne sinnebhu leeyango asúumom, k'ayéjoora :

- Inini, didankahar didiirango haani jamaḡo ankaan hójondogo. Ípápájul mara uraagofogo, biriman f'arogḡe wol kawoseno kajóndogo gayikne. Haman nim dikoomunahar hoḡon hoḡon h'agune a duniyango iniman n'ikoomne inini. ²² Aji angu duniyango aroḡroḡ badékeh, ayikhineh jarufuno ingi jafaco, gúduhuno ingi gugilleno, facato ingi búuno, báárigo ingi jaketo. Hómáráḡ nip ho mungu dabay baman dagurumaareḡ.

Sapitáro 9

¹ Afúrumi na, Díino aduwar Nuha ingi imberenkinem ayéjeeniḡ:

- Udimbayahánaḡ k'urumunog duniyango nip.

² Abónogo, jatonogo, honjorogo h'ambááhinahne a réego ingi jakato, hómáráḡ nip ambénukunoonuḡ. A halaku ninkinan ganguyhunekne. ³ Fam inahoonuḡnah japoño

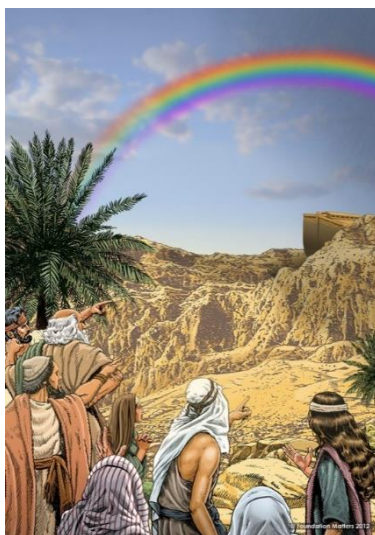
jafoolahelo k'ufoolahaj. Inini hogurumaaren
h'anañinahne, k'anuumuloh íneeroonuñneer k'ubujon
k'ufoolahaj. ⁴ Kanda dahu úduk úkábáj aharhu abóno no
daamiiraane ki muhenkinem nip afúror. Hómár gídiigumne
maro kanjébo inka na a muheeno. ⁵ Uraagofonjo mees,
kanjébo inka na a muhenkinem. Gúmár akanne aji wúur
abuji údinhinem uraagof, iyohenkinem. Abóno mees, agi
abuji uraagof inik iyohenkinem. Guyoheno gúmár, gúmár
ingine biniironjo. ⁶ Abóno mbanjo uraagofonjo, agi abuji
úduk, jamaño aññantay ambujom maro ñanraagofonjo nip
anyabaayab k'ammíir ingi Díino. ⁷ Kanda ninkinan
dímbayarenjo dáde k'uguyonjo bejen bejen a duniyano.

Nim Díino alóbne.

⁸ Díino afak ayéj Nuha ingi imberenkinem :

⁹ - Inini, ímbenayhunonjo a gúlobo gumenuhiino :
Ninkinan ingi imberenkánan ingi manjo ni ubosayhineñne
¹⁰ ingi honjon honjon h'agune a duniyano ; jatonoño,
abónonku dígo, abónonku kanaanjo, ingi hogurumaaren
h'afútne a sídeeno gikandukunehne gúlobo ungu.

¹¹ Gúlobo gúmár gumenuhinno ingine ungu :

Dafak ayikahar kágiim k'akoomunkunehne hojon hojon h'agune a duniyajo. Dafak ayikahar kágiim k'akoomunkunehne duniyajo. ¹² Ingah !

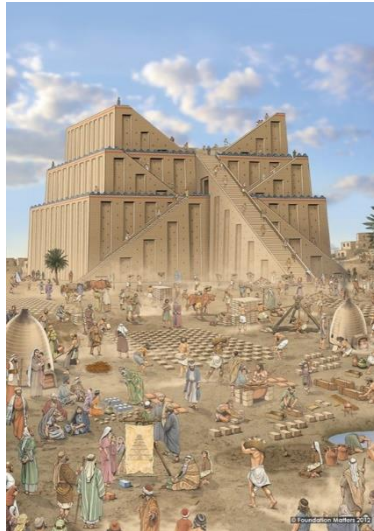
Ífunndukunoonuñ jampeto k'aguy tamaaser a binanan. Guningen jampeto ulentahan maro me dibayunahar gúlobo ungu g'élobne baman dagurumaarenj.

¹³ Ífunndukunoonuñ jampeto a hakubo k'aguy tamaaserhu gúlobo g'ikanne ingi duniyajo nip ki jamaño anlentamah na. ¹⁴ Agi ikaani ki hakubhu díino anjógunay a raafó k'úfegen jampeto, ¹⁵ ilentaháneh gúlobo gúmár g'ímberayoonuñne ingi hojon hojon h'agune a duniyajo. Kágiim dafak akoomunahar hómáránj h'agune a duniyajo. ¹⁶ Agi ífegi jampeto ilentaháneh a gúlobo gúmár mara gúlob gu bandór gímberayonj ingi hojon hojon h'agune a duniyajo.

¹⁷ Díino afak aṇoolin atéekin Nuha ayéj :

- Jampeto ingine tamaaserhu gúlobo gumenuhinno g'ímbenayonṅe ingi jamaṇo ingi hoṇon hoṇon h'agune a duniyaṇo.

Sapitáro 11

¹ Fam, a duniyaṇo jamaṇo nip gúlobo úngonduko bareṇ ganlóbohne. ² Waato nómár anfúruntifurunt bi bísibaṇo afúruntohne ba gútibilahu kantíg kanjóoni k'anlód na. Andék f'andék ampút ka didiiraṇo amurne kererer a didiiraṇo d'aretuhne Babiloniya. Na ganlódne. ³ Bampút na anyéjay :

- Índek immaloonuṇ birikeṇo, gimballahoonuṇ inṇaṇoṇ birikeṇo ámarán a fuuro k'akir baw.

Nim ganyéjne. Ankaan maŋ nim. Agida bim, buruhu k'anlódum ingi bawaalo, birikeŋo ganlódumohne. Anfak ayik godoroŋo k'anlaj. ⁴ Anyéj :

- Índokoonuŋ ínlooonuŋ bukooro k'ayik díg n'akeli dáde. Ínlodhunoonuŋ díg akelihi baman a gukubo ki gurethintor ayéega. Nim ungu dinfisayoonuŋ beŋen beŋen a duniyaŋo.

Nim jamaŋo anlóbne k'andék ankaan maŋ nim.

⁵ Banlódi mees, Umuyhintor akucor búfeku bukooro ingi dígo akelihinno no jamaŋo anlódne. ⁶ Bafégi hómár ayéj :

- Ífefeg maro jamaŋo nip siy amánduk. Faka gúlobo úngonduko ganlóbohne. Inini n'antoŋne gukanku inho, andék ankankáneh hóduk. Agi íbeneeniŋ k'ambecin, ankankáneh hogurumaaren h'ansíibane. Dayik k'ammuk.

⁷ Inini inkucoŋ k'infacálahinoŋ gúlokánin. Immi ganlóbi gúlobo ungu, immi anlób ungu ki dahi anyennehinay.

⁸ Umuyhintor bayéji nim, afacálahin gúlokánin k'afak afisahin jamaŋo k'andék beŋen beŋen a duniyaŋo. K'angu ambén kalódhu bukooro búmár. ⁹ Ni Díino akaaneeniŋne nim, gúmár akanne anret bukooro búmár Babel. Úpájulen, gúmár ingine bufacálahinku halóbo ingi gúlokánin. Nim ganretne bukooro búmár mara na Umuyhintor afacálahinne halóbo k'afisahin jamaŋo a duniyaŋo beŋen beŋen.

Horan ginningone a misaalhu Nuha?

A misaalhu Nuha ínfegoonunfeg mara Díino afoyfoy hójondogo. Añantay apine m'ankaanahne hójondogo. Akoomunkoomun duniyango a gubaarhu hójondogo ho jamaño ankaanahne. Kanda infak ínfegoonun mara Díino asíibásiib bupahunku jamaño. Apahun Nuha ingi jamankánam. Guyron mara apahuneeniṅpahun mara ankankaan hójooṅiino juup. Ikaanumi, Nuha akankaan hójooṅiino juup, kanda guyron a gubaarhu hójooṅiino hómár gapahuneeniṅne. Díino apahuneeniṅpahun mara andómdom gúlokunom k'antifilin binaalo bi Díino ajellihineeniṅne.

Díino añantay apine m'anjégimehne luwahánam. Gúduk úyejhineh, «Kanda me, kandi hójondogo ininkaman jamaño m'angune a duniyango a waathu Nuha. Immeren anjégumjegum luwaṅanku Díino alabahiyen. Kanda me jégundi alaba. Faka, hójooṅiino h'ekanne, afaṅi hójondogo. Angu Díino dapinehem. Jamaño a waathu Nuha, immeren ansohálasohála dáde ki Díino apahuneeniṅ, kanda me sohálaari ki Díino apahánam. Me újooṅi!» Gúduko, nim gúyejehne. Agi nim gúyejheṅne, lentaaren Adama. Hoge Adama akankaan hójondogo juup? Luwaṅ aliheeran gajégumne? Luwa amánduk baren gajégumne. Kanda hoge Díino apinehempine? Oo,

afúnnemfunn a tooło mara bújegunku luwaŋo amánduko akaanam ki rennireŋ imbi Díino. Adankahemdanka.

Adama, aniironiio. Lentaaren mara biniironjo ingine símbennayo. Símbennayhu hatéero ingi arino ingi símbennayo ingi Díino bandór a kantígo k'ambénnayne ingi Díino. Luwa amánduk bareŋ gajégumne, kanda Díino apinehempine. Angu Adama asohálasohála dáde ki Díino apahánam a biniironjo bi bandór bi jahánama.

Mintor mees, insohálahoonuŋsohála dáde ki Díino apahun mintor a biniironjo bi bandór ki díndokon a kantígo ka Díino guyronje ka yikireŋne simpokunayo. Jamaŋo a waathu Nuha ansohálasohála ki Díino apahuneeniŋ, kanda mintor mees insohálahoonuŋsohála dáde ki Díino apahun mintor.

A waathu Nuha, Díino ajóoninne binaalo ki jamaŋo ampiren ampah. Angu, m'antifilinne binaalo bi Díino ajellihineeniŋne, m'arŋanne a sídenku Nuha, immeren bareŋ ampahne.

Angu a waato inno, sídeeno inseraŋ? Hoge ayikyik ininkaman sídeen si Díino ajóoninne si, aji uŋani a sídeeno símár upakáneh a bupineŋo bu Díino ayéjne? Hoge Díino akankaan honj ba bupahunkintor a biniironjo bi bandór bi jahánama k'impiren índokon arijaŋna?

Índek ínfegoŋ ho Díino ayéjne a Gúlokunom.